

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Одеський національний політехнічний університет

***Анотація.** Проаналізовано сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні. Визначено сутність інвестицій та інвестиційної діяльності. Визначено капіталовкладення, які найбільш важливі для розвитку інвестиційної діяльності та порівняно відсотки цих інвестицій за певні періоди, що надає змогу визначити види економічної діяльності, куди надходять найбільша частина інвестицій. Визначено основні недоліки та проблеми, що виникають при розгляді інвестиційної діяльності саме в Україні, а також міри та рекомендації щодо усунення існуючих проблем.*

Ключові слова: інвестиції; інвестиційна діяльність; прямі іноземні інвестиції; капіталовкладення.

Investment activity in Ukraine: the current state of foreign direct investment

***Abstract.** The current state of investment activity in Ukraine is analyzed. The essence of investments and investment activity is determined. The investments that are most important for the development of investment activity are identified and were compared the percentages of these investments for certain time periods, which makes it possible to determine the types of economic activity where most of the investment comes. The main shortcomings and problems that arise when considering investment activities in Ukraine are identified as well as measures and recommendations to address existing problems.*

Keywords: Investment; investment activity; direct investment; capital investment.

Економічний розвиток держави безпосередньо у багатьох випадках залежить від рівня розвиненості інвестиційної діяльності у сфері економіки. Частина як нових так і покращених технологій та устаткувань, що також і впливають на якість продукції, у розвинутих державах складають більший відсоток приросту валового продукту. На можливість створювати, впроваджувати та використовувати нові та покращені технології впливає стан інвестиційного клімату, що склався у країні, а також обсяг та структура самих інвестицій. На зараз Україна потребує капіталовкладень. Нестабільність економіки визначається відсутністю балансу в економічній системі України, а також невизначеністю напряму розвитку певних економічних процесів і ці характеристики впливають на зменшення обсягів прямих іноземних інвестицій до економіки України і звісно впливають на уповільненість активності інвестиційної сфери у країні.

Для розгляду даної проблеми важливо розуміння самого поняття інвестиції. Сутність інвестицій наведена у Законі України «Про інвестиційну діяльність» прийнятого від 18.09.1991 року [1].

Тобто до Закону «Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, щокладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект» [1].

Інвестиційна діяльність також регламентується даним Законом. Згідно Закону інвестиційна діяльність визначається сукупністю певними практичними діями держави, юридичних осіб та громадян стосовно реалізації інвестиційних вкладень.

Інвестиційна діяльність забезпечується шляхом реалізації інвестиційних проектів і проведення операцій з корпоративними правами та іншими видами майнових та інтелектуальних цінностей [1].

Інвестиційний проект – це комплекс заходів (організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних), визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку національної економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється суб'єктами інвестиційної діяльності з використанням цінностей визначених у Законі [1].

Більш затребувана форма інвестиції для країни – це іноземні прямі інвестиції, бо саме завдяки таким інвестиціям є можливість реалізації великих та значимих проектів. Удосконалення та

покращення інвестиційної діяльності та інвестиційного клімату на даному моменті розвитку України є відкритою та актуальною проблемою.

Щодо стану прямих іноземних інвестицій станом на 2020 рік, а саме з січня по вересень то показники виглядають таким чином (табл.1).

Таблиця 1. Прямі іноземні інвестиції за сферами економічної діяльності, у % до загального обсягу [2]

Вид економічної діяльності	Структура іноземних інвестицій у % до загального обсягу.		
	2016 рік	2019 рік	2020 рік (січень-вересень)
Промисловість	30,8	33,0	39,8
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклі	15,9	16,7	16,3
Фінансова та страхова діяльність	13,5	10,9	9,4
Операції з нерухомим майном	11,7	12,4	9,3
Інформація та телекомунікація	6,5	6,5	5,9

Наведене у табл.1 порівняння прямих інвестицій за роками дає змогу визначити, що найбільш привабливою для інвестування галузей є промисловість, за приведені вище роки, саме ця сфера є лідером за капіталовкладеннями. Позитивним є те, що обсяги інвестицій мають тенденцію збільшення. Оптова торгівля займає другу позицію по величині інвестицій. А фінансова та страхова діяльності зазнають тенденції зменшення обсягів інвестицій, це наглядно помітно, якщо порівнювати обсяги вкладень за 2016 та 2019 роки.

Щодо країн капітал яких було інвестовано до України на момент 2020 року (січень-вересень) відображено у наступній табл. 2.

Таблиця 2. Найбільші країни інвестори у % до загального обсягу [2]

Країна	Структура іноземних інвестицій у % до загального обсягу.
Кіпр	31,1
Нідерланди	20,2
Велика Британія	6,1
Швейцарія	6,0
Німеччина	4,6
Австрія	3,3

Тобто згідно даним Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України найбільшою країною інвестором у 2020 році є Кіпр, процент капіталовкладення до загального обсягу іноземних інвестицій складає 31,1%.

У цілому наша країна зазнає певних досягнень у справах пов'язаних з інвестиційною діяльністю, але є очевидним те, що іноземний капітал достатньо повільно освоює ринок інвестицій в Україні. Це визначається певним рядом перешкод, через які обсяги інвестування в Україну дуже повільно зазнають збільшення. Але наша держава має можливості подолати ці труднощі пов'язані з інвестуванням. Свідчить про цей факт, те що в Україні створено та поліпшується правове поле стосовно інвестицій. Українське законодавство створює певні гарантії необхідні для інвесторів. Для іноземних інвесторів надаються рівні умови інвестиційної діяльності як для вітчизняних. А саме українське законодавство надає зарубіжним інвесторам широкий вибір об'єкта для інвестування. Інвестори майже необмежені у формах інвестування, тобто інвестувати можна у створення підприємств, придбати їх частку, придбати права на користування землею та природними ресурсами, придбати інші майнові права та також здійснювати господарську діяльність яка не забороняється законодавством України [3-5].

Слід сказати і про усунення адміністративного бар'єру для входження зарубіжного капіталу у країну стосовно обов'язковості реєстрації іноземних інвестувань. Процес активізації інвестиційної діяльності гальмується зростанням масштабів тіньової економіки, на збільшення якої впливає

надмірний податковий тягар. Інвестування у фондовий ринок стримується низьким потенціалом залучення громадян України до заощаджень у вигляді цінних паперів.

Хоча й зарубіжні інвестори і намагаються інвестувати в український ринок, але механізм реалізації гарантій з точки зору права і законодавства ще недосить відпрацьований, що і стримує іноземного інвестора. На даний момент також недостатньо судових засобів, що забезпечували б дотриманість законних прав інвестора та впливали би на врегулювання спорів.

Одним із значних недоліків щодо залучення іноземних капіталовкладень є недосконало розвинута інфраструктура, що також визначено малою та недостатньою кількістю експертів, консультантів та аудиторів, що впливає на уповільнення зростання обсягів інвестицій.

Таким чином, для того щоб покращити стан інвестиційного клімату в Україні потрібно прийняти ряд рішень та здійснити певні практичні дії стосовно законодавства, а саме сприятливими умовами для інвестування будуть, якщо покращити, проаналізувати та вирішити проблеми у політичній, економічній та фінансовій сфері. Саме ці сфери зазначаються нестабільність, що і негативно впливає на залучення іноземного капіталу. Потрібно вдосконалити законодавчі акти щодо регулювання інвестиційної діяльності. А покращення інвестиційного клімату та соціальних умов пов'язаних з ним будуть позитивно впливати на підприємницьку ініціативу, створення конкурентного середовища і надання економіці стимулів ефективного та продуктивного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 47, ст.646). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12/ed20210213#Text> (дата звернення: 25.02.2021).

2. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України// Стан інвестиційної діяльності. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&tag=%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96> (дата звернення: 25.02.2021).

3. Харчук С.А. Стан інвестиційної діяльності підприємств України в умовах економічної нестабільності. Науково-практичний журнал. Серія :Економічна наука. 2019. № 1, С. 66-72. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2020/14.pdf (дата звернення: 25.02.2021).

4. Самотоєнкова О.В. Інвестиційна діяльність в Україні: тенденції та перспективи. Ефективна економіка. 2019. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7052> (дата звернення: 25.02.2021).

5. Нестеренко О.В., Ковтуненко К.В. Сутність інвестицій і інвестиційної діяльності підприємства, сучасні підходи. Економіка. Фінанси. Право. 2016. № 5(1). С. 38-41.

Ковтуненко Юрій Володимирович – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку, аналізу і аудиту, Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса e-mail: y.v.kovtunenکو@opu.ua

Ольшевська Діана Олегівна – студентка, Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Kovtunenکو Yurii V. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Accounting, Analysis and Audit, Odesa National Polytechnic University, Odesa e-mail: y.v.kovtunenکو@opu.ua

Olshevska Diana O. – Student, Odesa National Polytechnic University, Odesa